

Barn- och utbildningsnämnden

§ 85

Motion för remittering - maxtak för barngrupper inom förskolan KF 2024-04-22 (Ö) (BUN24/61)

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden föreslår kommunfullmäktige:

- att anse första att-satsen i motionen att kommunfullmäktige antar som mål att barngrupperna på kommunens förskolor ska följa Skolverkets riktlinjer om max 12 barn i småbarnsgrupper och max 15 barn i barngrupper för åldrarna 4-5 besvarad
- att avslå andra att-satsen i motionen, det vill säga att ge utbildningsförvaltningen i uppdrag att utreda hur dessa mål kan uppnås, då barn- och utbildningsförvaltningen redan utreder hur dessa mål kan uppnås.

Sammanfattning

Som framgår av förvaltningens underlag strävar våra verksamheter redan efter att följa Skolverkets rekommendation om riktmärke. Dock är det viktigt att respektive verksamhet får planera och organisera sin verksamhet utifrån just sina specifika förutsättningar, vilka skiljer sig åt. I tillägg har regeringen nyligen föreslagit en förstärkning av statsbidragen till förskolan med 900 miljoner 2025 och 600 miljoner årligen för åren 2026 och 2027. De bidrag som presenterats skall bland annat användas för att minska barngruppernas storlek, vilket vi anser angeläget såväl för barnens bästa som för en förbättrad arbetsmiljö för pedagoger

Beslutsunderlag

- Motionssvar - Maxtak för barngrupper inom förskolan
- Motion - Maxtak för barngrupper inom förskolan KF 2024-04-22 (Ö)

Expedieras till

Kommunfullmäktige

Paragrafen är justerad.

Barn- och utbildningsnämnden

Sivert Åkerljung (Kd)
Ordförande i barn- och utbildningsnämnden
sivert.akerljung@politik.ekero.se

Motionssvar - Maxtak för barngrupper inom förskolan

Dnr BUN24/61

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden föreslår kommunfullmäktige att anse motionen besvarad.

Politikens motivering

Som framgår av förvaltningens underlag strävar våra verksamheter redan efter att följa Skolverkets rekommendation om riktmärke. Dock är det viktigt att respektive verksamhet får planera och organisera sin verksamhet utifrån just sina specifika förutsättningar, vilka skiljer sig åt. I tillägg har regeringen nyligen föreslagit en förstärkning av statsbidragen till förskolan med 900 miljoner 2025 och 600 miljoner årligen för åren 2026 och 2027. De bidrag som presenterats skall bland annat användas för att minska barngruppernas storlek, vilket vi anser angeläget såväl för barnens bästa som för en förbättrad arbetsmiljö för pedagoger

Beslutsunderlag

Motionssvar – Maxtak för barngrupper inom förskolan, 2024-10-14

Motion – Maxtak för barngrupper inom förskolan (ÖP), 2024-04-22

Beslutet expedieras till

Kommunfullmäktige

Sivert Åkerljung (Kd)
Ordförande i barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsnämnden

Förvaltningens motionssvarsunderlag

Motionen föreslår att Kommunfullmäktige antar som mål att barngrupperna på kommunens förskolor ska följa Skolverkets rekommendationer om riktmärken om max 12 barn i småbarnsgrupper och max 15 barn i barngrupper för åldrarna 4–5. Motionen föreslår även att ge barn- och utbildningsförvaltningen i uppdrag att utreda hur dessa mål kan uppnås.

Förskolans uppdrag

Förskolans uppdrag och syfte är att stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet (8 kap. 2 § skollagen). Förskolans uppdrag definieras också i Läroplanen för förskolan (Lpfö 2018). Här förtydligas förskolans värdegrund och uppdrag samt vilka mål och riktlinjer som styr verksamheten. Bland annat ska förskolan lägga grunden för ett livslångt lärande och erbjuda barnen en trygg miljö som samtidigt utmanar och lockar till lek och aktivitet.

Skolverkets riktmärken om barngrupper

Som riktmärke rekommenderar Skolverket 6–12 barn per barngrupp för barn i åldern 1–3 år. För barn i åldern 4–5 år är riktmärket 9–15 barn per barngrupp. Dessa siffror är just riktmärken. Det kan vara både fler eller färre barn i en barngrupp beroende på följande faktorer och hur väl dessa faktorer fungerar tillsammans:

- personalens utbildning och kompetens
- personaltätheten relaterat till antal barn
- barngruppens sammansättning
- den fysiska miljön

(www.skolverket.se)

Gruppstorlek och riktmärken

Kommunen har inga gemensamt antagna riktmärken för storlek på barngrupp eller antal barn per grupp i våra kommunala förskolor. Detta beror bland annat på att det finns stora variationer gällande storlek på lokaler och andra förutsättningar på våra förskolor. Däremot strävar förskolorna hela tiden efter att följa Skolverkets rekommendation om riktmärke.

Det är viktigt att anpassa personaltäthet och gruppstorlek till de förutsättningar som råder i varje förskola. Utifrån t.ex personalens kompetens, fysisk miljö och sammansättning av barn avgör förskolan hur stora grupperna ska vara och hur mycket personal det behövs i gruppen.

Barnens sammansättning påverkar förutsättningarna utifrån sociala-, etniska-, köns- och åldersvariabler. Till exempel kan barn i behov av särskilt stöd vara i behov av mindre sammanhang och personal med särskild kompetens. Mindre barngrupper är även särskilt viktiga för yngre barn. Om ett eller flera barn eller en grupp har behov av ett mindre sammanhang så anpassar förskolan gruppstorlek eller personaltäthet efter rådande behov. Kommunen har också två förskolor med särskilda grupper som är anpassade för barn med behov av specialpedagogisk kompetens, mindre sammanhang eller fysiska anpassningar.

Uppdelning i olika grupper under dagen

I praktiken brukar det vara mellan 12—16 barn på avdelningarna i de yngre åldrarna och 18—23 barn på de avdelningar där de äldsta barnen går. För att sträva efter Skolverkets riktmärke jobbar alla förskolor kontinuerligt med barngruppernas storlek, genom att organisera dagen på ett sätt i olika grupper som skapar arbetsro och lärande i mindre konstellationer.

En avdelning är inte alltid en grupp under hela dagen utan delas ofta upp i mindre grupper för att anpassa verksamheten efter barnens behov. Det kan vara viktigt med olika stora sammanhang under dagen beroende på aktivitet. Ibland finns behov av större grupper och ibland mindre grupper och lugnare konstellationer beroende på barnens behov och aktuell aktivitet. Förskolor med större lokaler kan ibland ha större avdelningar och fler personal, vilket då ger goda möjligheter till uppdelning under dagen. På andra förskolor eller avdelningar har man mindre grupper och färre personal.

Uppföljning av förskolan

Varje förskola utvärderar kontinuerligt hur organisationen och gruppen fungerar, för att sedan anpassa personal och verksamhet efter det om de märker att det behövs förändring eller att något inte fungerar väl.

Förskolan arbetar kontinuerligt med utveckling av verksamheten utifrån aktuell forskning och beprövad erfarenhet, och kvaliteten följs upp av förvaltningen genom verksamhetsuppföljningar samt genom personal- och vårdnadshavarenkäter. Nedan presenteras några resultat ifrån Förskolläraryrkäten.

Förvaltningen följer upp genom statistik för att se att vi ligger ungefär som andra kommuner i Stockholm vad gäller personaltäthet och storleken på den genomsnittliga barngruppen. Observera att siffrorna baseras på avdelningens storlek och tar inte i beaktande om avdelningen ofta delas upp i mindre grupper under dagen.

Variabler	Ekerö		Stockholms län	
	2022	2023	2022	2023
Barngrupp, antal barn per barngrupp, kommunal regi	15,5	16,5	16,2	16,2
Barngrupper med barn 1-3 år, antal barn per grupp, kommunal regi	13	14	13,8	13,8
Barngrupper med barn 4-5 år, antal barn per barngrupp, kommunal regi	18,2	20,4	17,7	17,9
Inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, kommunal regi	5.5	5.8	5.4	5.5
Antal barn per förskollärare i förskolan, kommunal regi	16.4	21.9	16.5	16.6
Förskollärarenkäten: Utemiljön främjar barns utveckling och lärande, andel positiva svar (%)	71	-	64	-
Förskollärarenkäten: Innemiljön främjar barns utveckling och lärande, andel positiva svar (%)	97	-	88	-
Förskollärarenkäten: Använder aktuell forskning för att utveckla utbildningen, andel positiva svar (%)	84	-	58	-
Förskollärarenkäten: Uppföljning om att utbildningen uppfyller läroplanens mål, andel positiva svar (%)	95	-	88	-

(Kolada.se)

Slutsats

Barn och utbildningsförvaltningen strävar alltid efter att ha en kvalitativ verksamhet med väl sammansatta barngrupper för att skapa förutsättningar för att främja barns hälsa, trivsel och utveckling samtidigt som medarbetare har en god arbetsmiljö där de har rätt förutsättningar att ge barnen den undervisning och omsorg barnen har rätt till.

Vad som anses vara en lämplig storlek och sammansättning av barngruppen måste ses i relation till förskolans uppdrag. Det är alltid nödvändigt att anpassa personaltäthet och gruppstorlek till de förutsättningar som råder i varje förskola. När man bestämmer hur stor en barngrupp ska vara måste man ta hänsyn till flera olika faktorer. Det handlar om personalens kompetens, lokalernas storlek och miljöns utformning. Det handlar också om

barngruppernas sammansättning. Utifrån de faktorerna kan man sedan avgöra hur stora grupperna ska vara och hur mycket personal det behövs i gruppen. Om ett eller flera barn eller en grupp har behov av ett mindre sammanhang så anpassas gruppstorlek efter rådande behov.

Barn- och utbildningsförvaltningens bedömning är att kommunen inte behöver införa egna mål om barngruppernas storlek utan förvaltningen arbetar kontinuerligt med barngruppernas storlek utifrån Skolverkets rekommendationer om riktmärken och utifrån de förutsättningar varje förskola och barngrupp har.

Elin Elfqvist
Förvaltningschef barn- och utbildning

Åsa Källander
Utvecklingsledare/utredare

Ekerö 13 april 2024

Motion till kommunfullmäktige i Ekerö kommun

Av Desirée Björk, Bernt Richloow, Robert Oberascher och Elaine Adlertz

Maxtak för barngrupper inom förskolan

Bakgrund

Öpartiet gick till val på att Ekerö kommun inte ska bygga alltför stora förskolor och skolor. Småbarnsåren är bland de mest formativa för ett barn, det är då grunden läggs för resten av livet. Eftersom en trygg och säker uppväxt är det bästa vaccinet mot utanförskap och kriminalitet så är en av de absolut viktigaste förebyggande insatserna vi kan göra, att se till att förskolepersonalen har rätt förutsättningar att ha tid att se och bekräfta varje barn. Det är hög tid för mindre barngrupper i förskolan! Förskolan är den barnomsorgsform som de allra flesta väljer. Skolverkets riktlinjer för barngruppers storlek är max 12 barn för 1-3 åringar och max 15 barn för 4-5 åringar. De stora barngrupperna leder till stress hos personal och barn. Personal larmar om ett glapp mellan vision och verklighet när barngrupperna är för många. Professor Hugo Lagercrantz vid Karolinska Institutet som forskat om barnhjärnans utveckling menar att de stora barngrupperna leder till en stress hos små barn som inte är hälsosam. Enligt Lärarförbundet så försämrar de stora barngrupperna också möjligheten till en god pedagogisk verksamhet. De riskerar också att öka bullerproblematiken. Det är nu dags för oss att påbörja resan mot mindre barngrupper. Det är hög tid för oss som kommun att följa Skolverkets expertis och det är hög tid för oss som kommun att lyssna på personalen på våra förskolor när det gäller denna fråga. Det är dags att minska våra barngrupper!

Med hänvisning till ovanstående lämnar vi följande förslag till beslut i kommunfullmäktige.

Förslag till beslut:

- Att Kommunfullmäktige antar som mål att barngrupperna på kommunens förskolor ska följa Skolverkets riktlinjer om max 12 barn i småbarnsgrupper och max 15 barn i barngrupper för åldrarna 4-5.
- Att ge Utbildningsförvaltningen i uppdrag att utreda hur dessa mål kan uppnås.

Desirée Björk

Bernt Richloow

Robert Oberascher

Elaine Adlertz